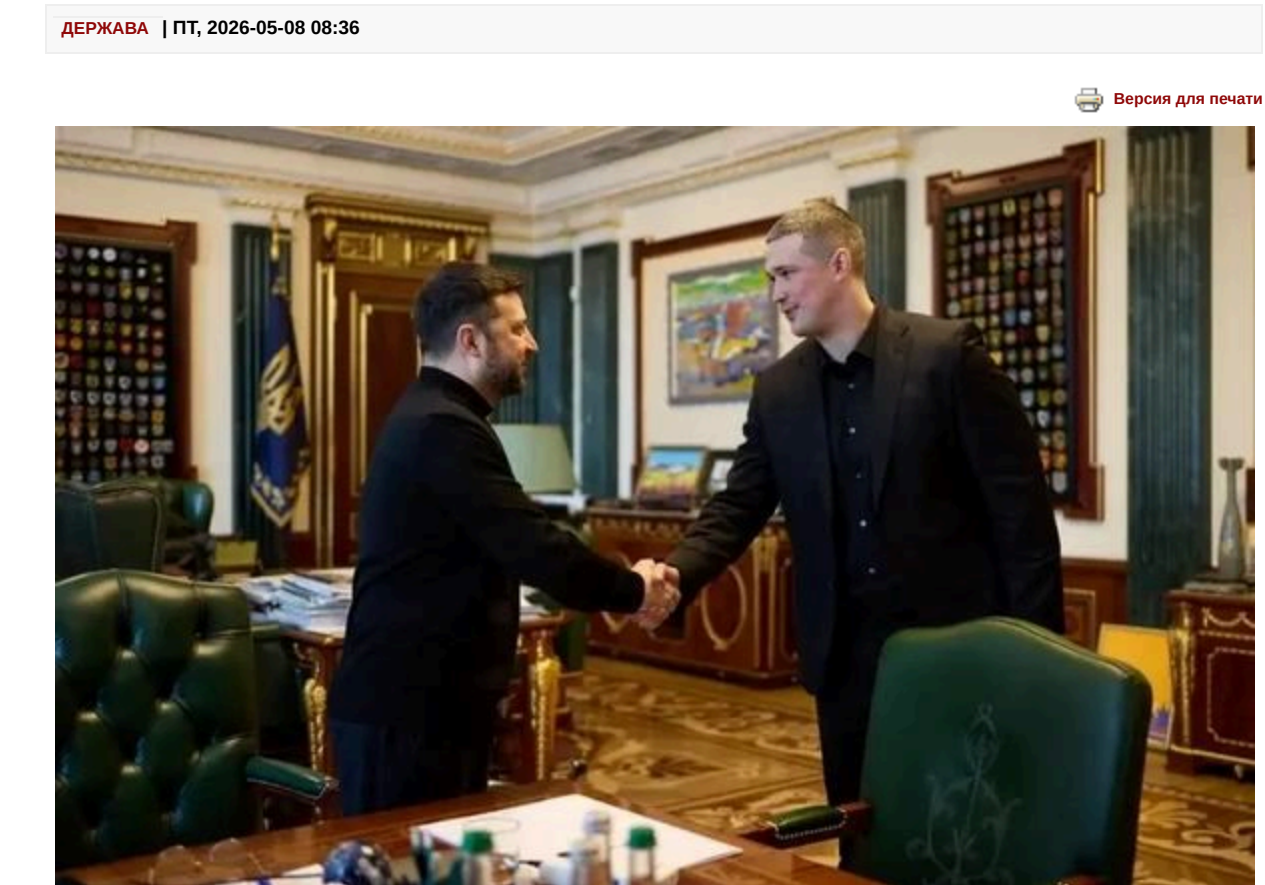

Реформа ТЦК 2026: перейменуємо їх на «Офіси призову», замінеємо воєнкомів на «ботанів»?

Поки Офіс президента проводить «краштести» на народних депутатах, українська мобілізація готується до масштабного ребрендингу. Замість ляхаючих ТЦК — привітні «Офіси комплектування», замість вуличних сафари — інтелектуальне полювання через об'єднані реєстри.

Влада обіцяє штурмовикам зарплати як у топменеджерів Кремнієвої долини, а ухилиятим — амністію з розшуку, яка більше схожа на переведення в режим «видимий для всіх». Це історія про те, як держава намагається змінити «баті» на цифровий алгоритм, а «пряники» — на суми з багажних пилітми, сподіваючись, що в цьому новому дивному світі справедливості нарешті стане математичною константою. Міноборони дозвовано знайомить громадськість зі змінами до мобілізації, які влада планує впровадити. Чи дозволять вони одночасно покращити якість мобілізаційного процесу та зняти напругу у суспільстві? У виданні **"Ділова столиця" шукали відповіді на ці питання.**

Чотири місяці в режимі краштесту

Майже чотири місяці тому, 10 січня, керівник Офісу президента Кирило Буданов провів розширену нараду щодо протидії корупційним проявам у системі територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки і самовільного залишення служби в армії. «Вивчаємо проблематику цих питань та готуємо зрозумілі й ефективні рішення», — наголосиував тоді Буданов. А вже 30 січня президент Володимир Зеленський доручив міністру оборони Михайлу Федорову розібратися з «бусифікацією».

"Ділова столиця" три місяці тому **аналізувала**, якими можуть бути зміни до мобілізації та чи відмовиться влада від здійснення її подвудки у силовий спосіб з порушенням прав громадян. Тоді здавалося, що міністр оборони виконуватиме доручення президента по-військовому швидко і нові правила мобілізації українцям покажуть хоча б у лютому, аби народні депутати ухвалили їх у квітні і вони запрацювали у травні, максимум у червні. Але не сталося так, як гадалися. У вигляді законопроекту чи законопроектів нововведень досі немає, а є певні замальовки, які показували надрепам і якими Міноборони періодично ділитись з журналістами.

25 березня міністр оборони повідомив: готує зміни в процес мобілізації, рішення щодо самовільного залишення частини (СЗЧ), а також окремі підходи для штурмовиків і піхотинців — щодо термінів служби та грошового забезпечення. Стосовно цього навіть провели краштест. Нардепи, яких знайомили з пропозиціями Міноборони, оцінили їх по-різному.

Наприклад, заступник голови оборонного комітету Ради "слуга" Юрій Мисягін заінтригував: у Федорова є "дуже цікаві і революційні погляди, як спробувати кардинально вирішити ті болючі питання, які стосуються мобілізації, ротації, бронювання, відміни броні, майбутнього ТЦК, "бусифікації", а також на багато інших проблем щодо цієї теми". Іншої позиції дотримується секретар цього ж комітету Роман Костенко. За його словами, Міноборони не пропонує глобальної реформи мобілізації, лише намагається покращити ставлення до неї в суспільстві.

Читайте також: **Половання на військомів. Як Україна намагалася щось покращити в мобілізації і чому нічого не вийшло**

Мобілізуватимуть містян та зменшать кількість критичних підприємств

З тих умовів про підготовку змін, які стали глибокими, напружується висновок, що Костенко більш реалістичний в оцінках. Приміром, у квітні нардеп Федір Веніславський, також член профільного комітету парламенту, розповідав, що Міноборони працює над "справедливим розподілом" мобілізаційного навантаження між містами і селами.

"Я думаю, будуть напрацьовані якісь адекватні, справедливі правила мобілізації, які удосконалять, мінімізують конфлікти і забезпечать сектор безпеки і оборони всім необхідним", — зазначав Веніславський місяць тому. Ідея про "справедливий розподіл" також не нова, але вона має і суттєві мінуси. Головний — створює хибне враження, що мобілізують тільки жителів сіл, насправді це не так. Мобілізують незалежно від місця проживання, просто у великих містах, особливо у столиці, чимало мажорів-ухилинтів, які своїм способом життя під час війни ставлять під сумнів гасло про "справедливу мобілізацію".

Ще одне ноу-хау, про нього у квітні повідомляв загадний нардеп Костенко, — розділення повноважень ТЦК та перейменування відповідно на Офіс призову та Офіс комплектування. Це розділить функції на соціальну і мобілізаційну. На думку авторів ідеї, це має зробити систему більш прозорою та ефективною.

Місяць тому окремі подробиці змін, які готуються, розкрив керівник президентської фракції в парламенті Давид Арахамія. За його словами, реформа мобілізації передбачає зняття двох мільйонів осіб із розшуку за ухилиння, але до них застосують нові заходи примусу. Блокування рахунків, казав Арахамія, серед них немає. Також відомо, що не планується зниження мобілізаційного віку та правил висуду для чоловіків віком 18-23 років. Тобто прохання канцлера Німеччини Фрідріха Мерца зупинити потім молодиків з України в Києві не почули.

Серед змін, про які повідомляли або надали після почутого від Федорова, або експерти, найбільшої уваги заслуговують зміни до бронювання. Скорше за все, буде максимально звужене коло критично важливих підприємств. Про це розмови точилися давно, звучать голоси, щоб під "критичну" потрапляли лише підприємства ВПК, постачальники для армії, стратегічні підприємства та інші, які безпосередньо дотичні до сил оборони.

Але у такого підходу є противники. Їхній аргумент — економіка під час війни має працювати, люди повинні мати роботу та платити податки. Проте у будь-якому випадку нові правила суттєво змінять умови бронювання та статус "критичності". І тут відкривається широке поле для лобізму — кого залишать у переліку тих, хто зможе бронювати працівників, а кого таку можливість заберуть.

Якщо ухилинтів із розшуку знінуть, вони, звісно ж, на radoщах до офісів комплектування не побіжать. Розшукуватимуть їх по-чолому — через об'єднані державних реєстри. Про необхідність це зробити мовилися ще у 2024 році, коли військові та народні обранці ламали списки навколо законопроекту про зміни в системі мобілізації.

Якщо новели, про які говорять, справді внесуть до законопроектів, співробітники ТЦК вивчатимуть реєстри, а після виявлення осіб, які ухилиються, дані про них передаватимуть до поліції, та розшукуватиме таких громадян, оповістиме їх та забезпечуватиме доставку в перейменовані ТЦК. В ідеалі це означає, що з вулиць зникнуть патрулі, що покращить ставлення населення до мобілізації.

Чому в ідеалі? По-перше, робота з реєстрами потребуватиме перезавантаження працівників ТЦК. Переважна більшість нинішніх дробираля для наявних на сьогодні правил, у разі реформування їх мають замінити, умовно кажучи, "ботани". По-друге, багато чого залежатиме від якості роботи поліції та її бажання самостійно виконувати функцію доставки ухилинтів до ТЦК. По-третє, і це головне — чи робилися розрахуни, якою мірою завдяки нововведенням вдасться наростити чисельність мобілізаційного ресурсу.

Читайте також: **Чи зможе Україна після хабарів і «дикої мобілізації» змінити систему військоматів**

ВЛК без корупції?

Про низку ініціатив стало відомо із відповіді Міноборони на запит "Громадського". Зокрема, там зазначили, що завдяки інтеграції реєстрів забезпечать відображення в системі "Оберіг" інформації про цивільну професію, освіту й реальний стан здоров'я військовозобов'язаного для ефективного планування ресурсу. Тобто "Оберіг" стане за зібраними даними навіть крутішим за "Дію". Крім того, плануються від масового оповіщення перейти до принципу професійної відповідності. ТЦК мусятьимуть пріоритетно залучати фахівців конкретних профівів відповідно до актуальних потреб підрозділів Сил оборони.

Найцікавішим у відповіді видається пункт про реформування ВЛК. Після цілої низки гучних скандалів, коли у військових частинах опинилися тисячі непридатних до військової служби, влада нарешті побачила, що військово-лікарські комісії часто займаються профанацією. У Міноборони хочуть впровадити доступ лікарів ВЛК до цифрових медичних історій пацієнтів у цивільних закладах охорони здоров'я, щоб об'єктивно оцінювати стан людини й уникати помилок під час визначення придатності. Ідея цікава, але тут потрібен жорсткий контроль, аби корупційні ризики не перемістилися на рівень сімейних лікарів, які отримають можливість обречче заробляти на фейкових діагнозах.

Читайте також: **Напади на ТЦК і реакції на них влади та українці: «Це за межею того, що можна толерувати»**

Збільшення зарплат та інші обіцянки

Паралельно з появою у публічному просторі окремих ініціатив Міноборони фонтанують ідеями й народні депутати. Так, "слуга" Сергій Нагорняк, чие прізвище згадується на "п'лівках Міндча", запропонував скасувати всі інвалідності (окрім тих, що були отримані військовими з 2014 року), бо, на його думку, 98% довідок про них — куплені. Зрозуміло, що такі ініціативи — лише для хайпу навколо теми змін до мобілізації. Але вони вкрай небезпечні, бо ще на старті реформи підривають довіру до неї. Доречним виглядає забезпечення інформаційної тиші, принаймні для депутатів президентської фракції до появи законопроектів у Верховній Раді.

Набагато цікавішими виглядають останні заяви Зеленського. Перша — підвищення зарплати військовим: для тилкових посад — мінімум 30 тисяч на місяць, для піхотинців — від 250 до 400 тисяч. Звідки на це взяти гроші, то вже головний біль прем'єрки Юлії Свириденко, але можна примустити, що ця заява є сигналом — вимоги до мобілізації стануть жорсткішими.

Читайте також: **Закон з «індульгенцією»: чому держава прощає ухилинтів і паралізує власну систему покарань**

Друга заява — анонс поступового звільнення з служби раніше мобілізованих і забезпечення визначених термінів служби завдяки розширенню контрактної складової в армії. Тобто є "пряники" — зростання зарплат військовим та встановлення чітких термінів служби, про що вони давно просять, а будуть і "батоги" у вигляді скорочення кількості бронювань чи скасування багатьох відстрочок. Та чи зможуть нові "пряники" і "батоги" встановити баланс у суспільстві та поліпшити процес мобілізації після допущених помилок — оце головне питання. Відповідь на яке ми отримуємо лише після залушку реформи.

Юрій Васильченко, опубліковано у виданні "Ділова столиця"

Читайте також:

- Мобілізаційне решето України: Рівніші за інших і "не народжені для війни"
- Мобілізація: відповіді на найпоширеніші питання
- Михайло Онуфер: Армія – це зрізі, показник питання. Якщо в країні відбувається хаос, в армії відбувається те саме
- Правоохоронці відкрили 289 600 справ про СЗЧ і дезертирство з початку широкомасштабної війни
- Командир про причини СЗЧ: безкарність, дикі чуття та погана підготовка
- Донька замусила повернутися в армію. Хотів тікати полем. Історія бійців, що воюють після СЗЧ
- Павло Казарін: "Партія ухилинтів"
- Культурний Шлях на Захід: як 3000 ухилинтів не повернулися з-за кордону за сприяння Мінкульту
- Як (не) карають організаторів схем для ухилинтів які деморалізують армію та населення
- Половання на військомів. Як Україна намагалася щось покращити в мобілізації і чому нічого не вийшло
- Як дозвіл на вїзд за кордон чоловікам 18-22 років позначив на ринку праці та які проблеми можуть виникнути в майбутньому?

[Share 0](#)

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) і [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

